Q.º e. Vtrum actus sit cã effectiua hiis natis? R. affe. ita Nob.
1.ª p.e q. 27 art 1. disp. 6. membro 2. Suari. disp. 44. sect. 8.
nº 6. Vasques 1.ª 2.æ disp. 79. cap. 9. Fonceca q. Met. l. 5. q. 4.
sect 3 et 4. Salas 1.ª 2.æ trac. 10. disp. 3 sect 1. nº 3. Prob. q.ª
hiis hēt aliqm cãm effectiuam: sed hec n̄ e solus Deus q supra-
tem hum solus pducit p ut solus efficit natm: n̄ e pōa ūtā-
lis, q.ª pductio hiis n̄ e actio ūitalis cū in intu n̄ sit cog-
nicio effectiua, nec in ūoltate ūolitio: g.º cã hiis natis e actus
natis, qui effectiue hiis pducit cū generali Dei ʒcursu. N̄ e
tn̄ denegandum hūm pduci remote a pōa pducente actum, cum
hec pōa proxime pducat actum, q e proxia cã hiis, satis sequit
dicere ipsam pōam cãm ūeriatam hiis.

Oppositum tenet Durandus in 3.º distinctiōe
33. q. 2. nº 9. asserens pōam ēē cãm effectiuam hiis: et actum
ēē tm̄ dispositiōem natam hiis. Utrumq. tn̄ falsitatis sic ʒuincit
1.m q.ª si hiis proxime a pōa pduceret, illius pductio ēēt ūitalis
q.º tn̄ falsum ēē pōt ... 2.m q.ª si actus ēēt dispo-
sitio, ut requireret, ut hiis induci pōt, l. ut reciperet in illa
... deberēt ipsam ad hūm pducendum in hac n̄ triplici genere
tn̄ datr dispositio natis: atq. actus nullus ex his tribus mōis
dispositio ēē pōt: g.º n̄ e dispositio natis. Prob. 1.am partem minoris
si actus ēēt dispositio ut hiis uniret ēēt et dispositio ut hiis
perseueraret unitus, ut calor q.e ē dispositio ut fōa ignis uniat
e et dispositio ut perseueret unita: sed actus n̄ ita se hēt cū
sublato actu maneat hiis: g.º n̄ e dispositio ad unionem hiis cū
pōa, q unio cū semp sit eadt, eandem dispositiōem postularet

infijci et infacto ēē cū aliqñ ad hui ōservaōēm n̄ pōeret .

Pbo 2am pēm Min. si actus eēt dispositio et respiceret in pōā nec requiretr ad ōservaōēm hītg, sed tm ad pductiōēm foret tm dispositio requisita ad remouendum impedimentum alicuius ōtrarij, qd impediret pductiōēm hītg: atq hīg ēē pducitr qñ datr in pōā ōtraria qd debeat remoueri : gº tunc n̄ indigeret pōā actu ad pducendam hītm qd tn falsum ē : gº n̄ ē dispositio remouens impedimentum .

Pbo 3am pēm si actus eēt dispositio tenēs pōām agentem vl id ptineret ōparando ipsam pōām et cūm mōtum, vl remouendo impedimenta, vl operando effe cū ea actus n̄ ē dispositio lº mō ut ōstat ex 1a pte minoris, n̄ 2º ut liquet ex 2a, n̄ 3º ut pt ex dictis in hoc cap. siqd pōā praue effe ad hītm n̄ ōcurrat : gº hīs nullo mō ē dispositio. Maior ē certa, qd dispositio debeāt aliqd agens vno ex tribus illis mōis se hōē debet.

Caput 2m.

Qu rōē actus pducat effe hītus?

Qn 1a. lr hītg qª ad substiam: j. C hītg ōtinuis remissus pducatr in pōā n̄ hīte ōtrarium p 1m actum et ōtinuis remissum? R effe ita Suari. disp. 44. sect. 9. n. 6. Fter lib. 9. cap. 21. q. 2. et 3. Hallus 1a 2ae trac. 19 disp. 3. sect. 3. n. 23.

Pbr gº si actus n̄ pduceret hītm qª substiam in pōā n̄ hīte in ōtrarium, nec 2us nec 3us nec 4us illum pduceret cum ōēs sint

eiusd speii, et l9. ex suppositione nil produceret impotens, sicut gutta aquae aliqd efficit ad excavandum lapidem, q.a alioq nec 2a nec 3.a et c. lapidem excavaret; sic l.us actus aliqd producit hus q.a n requirit ad expellendum contrarium cum id sepe n det et qnd contr n expellat fiat ni p hum.

Ratio 2.a est hus q ad perfectam intensionem in qu facilitatem simpliciter confert pote producitur p plures actus inequaliter intensos. Prob. assp. ita Suari. supra Prob. q.a hus solet in pri° remissius apparei .g. p unicum actum regulariter loqndo n pot produce hum in ea intensione q requiritur ad facilitandam potam .g. id prstabunt p plures. Dixi regulariter loqndo q.a si l.° actus fuisset nimis intensus produceret hum in ea intensione q sufficit ad facilitandam potam, cu pot eq valere multis inequalibus intensis. Nec hus scia primorum principiorum semp in sua perfectione producitur p l.m hum actum et remissum, q.a indivisibilis sufficit et in intell admittant hus isti sufficit et p l.m actum remissum produ- cantur in sua perfectione et bene ordinatur Vasquez l. 2.° disp. 79. cap. 7. § Ceterum.

Colliges l.° actum et remissum in qcunq remissione produce hum in pote n hente contrarium, q.a actus e cu equivoca ra hus, aequin semp e nobilior illo et hot virtutem ad illum producendum .g.° lz sit remissus poterit produce hum et remissum et sibi proporcionatum. Colliges 2.° hum pote produci in qcunq minima proportione q.a in qcunq retinet suam integram rationem charitativam atq ita docet Suari disp. 46 sect. 3. n° 5.

Notabis tam pote hum remissum produci ab actu remisso et in pote hnte hum contrarium intensum imo, et ita

514

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

produci, q.a aliq. hō q. hēret hūm uisiosum intensum ut acto n. poẽ illum expellere nisi p actus intensos hoc tn̄ experiẽ repugnat. Sicut igitr ignis paulatim p gradus caloris introducendo prius unum aliū expellit acto gradus frigoris oppositos, sic agens p actus remissos producendo et intendendo hūm uirtutis expellit paulatim hūm uisiosum, q. n. uincit actiuitatem actus remissi ut impediat productiōem hūs, sicut nec aqua frigida et acto uincit actiuitatem calidi ut impediat productiōem caloris.

Caput 3m

Quam actus sint efficientes hūum

Dico 1.o: Vtrum actus simplices intus et simplices affectiōes uoluntatis producant hūs. Duas pes hēt hoc qo. 1.a de simplicibus aphensionibus intus. 2.o de simplicibus uolunt. Dicitur 1.a pars neg. Pbr q.a hūs n. producuntur nisi p actus ad q.s poa sentit aliqm deficultatem et circa q.s hēt aliqm indiciam: atq intus n. sentit deficultatem ad actus simplices, nec indigens ad illos aux. indiciã, u.o q. datr expẽ obto tantum p ipis ipsius obti: g.o hic actus n. producunt hās.

Ps 2.a pars et neg.o si q.o procedat de simplici affectiōe cuius obtm proponitr p simplicem aphensioēm. Pbr tm q. 1.a pars et ita uidetr opinari Suari. to 4. m. 3.a pars disp. 2. sect. 4. nō 7. dum ait fortiri n. posse uoluntatem hūm ad affectum simplicem circa bonum honestum abstracte considiratum quius illum ordinat ad actum absolutum circa idem bonum.

Dixi si procedat de simplici aphensiōe affectiōe cuius obtm proponitr p simplicem aphensiōem, q.a si obtm simplicis

affectiõis, q ponatr p actum indicatiuum l, discursiuum q scitz indicatr honestum eẽ ĥrẽ affectum ʒpassionis et, mediante iudicio tali, affõis elicitr tunc insignẽ eõtiue uolũtatem aegrere hũn pductum pillam simplicem affectiõem, q.a tunc uoltas pŏt pati dificultatem in attingendo motiuum pn̄te, q.a q ponitr p actum iudicatiuũ, gdt qnm pot eẽ indiferens et n̄ repentare bonum cum determinaõe, acpin uoltas indigebit hũ ad hanc dificultatem superandam.

Ad 2.m R̃ oẽs actus iudicatiui et discursiui intus et, oẽs actus eficaces uoltatis pducant hũs? Rñ affi. q.a oẽs suponunt dificultatem in pŏa et indiãm eũ pŏa deliberans (de q loquimur) ad unum n̄ sit detiãta. Idem dicendum de actibus eficacibus phantasiæ hũũ in opiõe q admit illam sitas dicere actus et de appetitu hũiõ in opiõe docente eum aperari ex uĩ rõe iudicatiuo.

Pogabis actus l.i l.i pducant hũs? Rñ affe. cũ Salas l.a 2.æ trac. l.o disp. 3. s. 2. Pb. l.o q.a actus l.i l.i s. indeliberatis et actus liber sunt eiusd spẽi et hũt eãnd efiçiam: q.a si actus liber hũm pducit illum et pducet actus indeliberatus seu l.i l.i. 2.o hũs influit in actum indeliberatum: g.a hũs potuit pductus ab actu indeliberato cũ influat nũ in actum similli, aq l.i erat pducta.

Vn' liquet n̄ ostenit eẽ aperatr actuatr libera cit pactum q̃m elicit recipiat hũn :id unsiõe, qd sit aptiad libere aperandum q.a sic retinet physicam indiãm et n̄ hẽat moralem, q reqritr ut libere et deliberate operetr. Dehũ ad pñã l.a speculatiua agit in logĩ cap. l. posteriorũ q. l. art. 2 et Suari l.o q in 3.am pñm et 2. 5. q. a.ro 6. ubi tractat de hũ ad amandum bonum honestũ sub rõe boni honesti in eõi.

Q.° 4.ª De augmento habitus naturalis?

Caput 1.m

De augmento intensivo.

Suppono 1.° augmentum intensivum tunc dari quando habitus (seu quaelibet alia qualitas intensionis capax) in ordine ad id objectum magis perficitur inclinando magis potentiam ad actus circa tale objectum. Suppono 2.° hoc augmentum dari in qualitatibus indivisibilibus et spiritualibus, dicuntur enim habitus fidei spei et charitatis accipere augmentum et eadem ratio est de habitibus naturalibus.

Q.° igitur est in quo consistat hoc augmentum? R/ hoc augmentum sive hoc habitus intensio fit per additionem gradus de novo advenientis ad gradum praeexistentem: atque ita qualitas vel indivisibilis qualis est habitus spiritualis habet partes intensionis divisibiles. Ita Suarez disp. 46 sect. 1 a n.° 29. Vasquez 1.a 2.ae disp. 82 cap. 3. Arriaga 6 Metaph. 13 sect. 2 q. 3. Hurtado disp. 1 de generatione n.° 208 [illegible]. Probatur breviter 1.° quia habitus intensior causat potentiae maiorem facilitatem, sicut intensior calor efficit maiorem caliditatem: sed lapis non intelligitur esse magis calidus, quia calor intelligitur per novas partes: ergo nec potentia per novas partes magis facilis nisi habitus quo est facilitas magis per novas partes intentiores intendatur et augmentetur. 2.° habitus naturalis habens contrarium habitum in potentia non introducitur in instanti sed in tempore et successive: atque nequit introduci in tempore nisi habeat partes intentionis diversas inducendas in diversis temporis partibus: ergo eas habet.

Oppositum sentiunt multi quos infra citabo pro quo pugnabis si forma intenderetur per additionem novi gradus sequeretur in forma intensa esse actu dari infinitas partes: sed hoc non est admittendum: ergo

: q° nec illud. Pro seqlam, q° ia intensa ut octo intenditr in tempore, aeqia in quolibet pie temporis datr nova qualitatis pars: sed in tempore unius quadrantis (in q supono productã ie fiam intensam ut octo) dantr infinitae pis temporis : q° habuntr infinitae pes qualitatis. R distinguendo Mai; zadendo duplicibus incertis; negando de certis ut saepe diximus; nec aliud reqm probat qd tr unum ie absurdum cuilibet pho satis liquet.

Infertur 1°. terminum aq illius motus q producitr fia magis intensa ie fia minus intensam sicut terms aq illius motus augmentatiois q producitr maior quantitas e quantitas minor, cu sicut quantitas minor n manet sub illa reduplicatione qua minor sic fia illa n manet qu remissa, qd sufficit ut dicatr terms aq illius motus et sit terms positivus. Nec e eadem ratio de motio locali aq nam hic terms seu ubi aq incipit motus localis cu dicat rem ordinem adversum spatium imaginarium eo ipso q corpus movetr pdit illud ubi aeqia negt corpus hre sit terminum aq et terminum ad quem, qd n convenitr motio intensiois et augmentatiois ut pt.

Infertur 2°. n ie eandem roem de rarefactioe quantitatis et de intentioe qualitatis q° rarefatio et condensatio sunt motus locales, aeqia tendntr ad ubicatioes, n vo ad quantitatem, unde sit minuit si illam n producant: at motus intensiois tendunt ad qualitatem aeqia debent novas qualitatis pes producere. Cum igitr subtm condensatum (qq subtm calidum mag. evenat) n e qd habeat maiorem calorem qm prius habeat ante condensatioem, sed qd illo caloris pes mag. uniantr et virtus eadt unita fortius agat.

Infertur 3°. habitus suia n intendi partes operativas, q° actus operativi n possunt producere pes habitus alicuius q uniatr pibus habitus scientifici; intenditr igitr habitus suo in hoc q

multas rões probabiles hët ad eand. ctõem materm. (l) eliciendam, q.a intus uiderj illas probabiles rões et probabilr ostenderet illius ctõis ueritatem infert ex medio scientifico itaum illam ctõis pactum scientificũ et si intendit scĩa hũm.

Colliges 1.o ctra Durand. in 1.o destinct. 17. q. 7. nõ 25. et alios intensiõem nõ ẽe in eo positam qd adueniente noua fiã intensiori pereat q̃ extabat minus intensa, q.a et bñ addit Fonseca supra sect 1. q. 2. Si hoc ẽet uñ. hiis operatiuus pactũ intensiorem si interuenit secũd actus intensior intensiorem produceret hũm ad cuius productiõem hiis operatiuus minus intensus periret: id hoc repugnat: q.o et illud ex q sequr. Proo Min. ex hoc sequer qd hiis idem in eo instanti in q operaretr nõ existeret: id hoc implicat ut pãt ex dictis trac. 1. q. 5. agendo de distiõe ẽtia rĩ cõ efficientiis: q.o illud repugnat. Proo seqlam q.a ille actus in eo instanti in q concurreret ad actum intensiorem se, operaretr illum actum: dein actus ille intensior in eo instanti in q produceretr, produceret actum intensiorem illo aq producitur ipse actus: q.o cũ hiis ille (?) cũ hoc 2.o hiã ex suppositiõe Durandi negeat existere, nõ extat in eo instanti: q.o ille actus 1.us in eod. instanti in q concurrit effc.e ad illum actum nõ existit sed perit solũ hoc 2.um actum intensiorem.

Colliges 2.o ctra aliqs Thomistas qs citat Suari. et Vasques supra intensiõem nõ cõsistere in eo qd eadt qualitatis essẽtia hẽat qm ẽ intensior perfectiõrem ẽẽtiam, q.a ut probaui trac. 4. ẽẽtia et essẽtia actualis nõ distingunt, ag in si datr eadt essẽtia requit ẽẽ perfectiõr ẽẽtia. Nec et qd et tribuitr cõi scola Thomistarũ cõsistere ineo qd qualitas mag. educatr depõe subiti, in q ẽ, q.a educi depõe

subti e fieri actu cu dependentia a subto et traee ad id aliqm actoem productivam alicuius fiis totalis & parcialis : sed in sñia Thomistarum illa qualitas e infacto ee et indiuisibilis in se : g. n pot denouo fieri nec totalis nec sm ptem cum ptes n heat : g. falso dicitr intendi ex eo qd mag. educatr depoa subti.

Collige 3. contra alias fiam n intendi ex eo qd mag. uniatr 1o, qa unio noua nouam postulat actoem tq ad fiam et uniendam tietr et n ad fiam 1am unitam agin segr fiam ee deuisibilem ctra supoem. 2o qa seqretr fiam mag intensam separatam a subto n ee pfectioem fia minus intensa et separata, siquidem n hetet unionem aqu augeret maiorem pfectioem qd tn e ctra D. Thomam. Nec dici pot fieri intensiorem p unatioem ctrarij qa hus suprat in hoe iusto inqu n dantr his ctrarij intenditr et lux in aere.

Caput 2m.

De gradibus augmenti intensiui?

Q. e. An gradus intensiois sint eiusd spei? R. aff. cu D. Th. l. de generaoe cap. 3. q. 4. Conimb. ibidem q. 6. art. 3. Vasquez supra cap. 6. Salas l. 2. q. 3. tra. 2. disp. 4. sect. 5. ro. 74. Frater Aegydius l. 2. q. 6. art. 3. Pbr qa si gradus qualitatis eent diusae spei, gradus gratiae exempli ergo forent et diusae spei : atq gradus gra n sunt diusae spei : g. nec alterius qualitatis. Pbo min. si gradus gratiae eent diusae spei, gradus 2us requiret

517

diversum meritum â merito, qd requireret gradus 3us: sed hoc ê falsum :g.º et illud. Pbo Min. supponamus hoiem exsistentem cū uno gradu gratiæ, ajujn in statu merendi efficere tria opera, quorum qodlibet sit æqualis meriti. Tunc sic. Ille ho. p 1^m opus meruit 2^m gradum griæ :g.º p 2^m opus nil obtinebit griæ imo nec p 3^m opus. Pbo istam ɔtiām q^a æqualia merita n̄ ɔsequuntr nī æqualia p̄mia: sed ex-posito gradus 3.us gratiæ ê in æquale p̄mium gradui 2º :g.º hic gradus 3.us p opus 2^m, et p 3^m qd ê æquale 1º operi n̄ potest obtineri.

Dices 1º in 3° visio Beata p̄fectiores creaturas ostendit Beato, q̄m visio minus intensa: sed hoc n̄ potest fieri nī maior intensio fiat p gradus diversæ speciei :g.º ita fit ɔtra nostrā resolutionem. R. negando Mai. cū Suario 1^a pte tract. lib. 2. cap. 26. n. n. exe co qd una visio sit intensior alia p̄fectiores creaturas ostendit Beato, sed quas repræsentat expressius ostendit. neun Beata visio erat ex eo qd mag. intenderetur novas ostenderet creaturas, sed tm̄ quas 1º ostendebat expressius repræsentaret.

Rogabis tn̄ [illegible] hi gradus sint eiusd speciei, ita tn̄ se hēat, ut 1.us supponatur effectus 2º et 2us 3º et 3us 4. et ita usq ad 1^m. R. neg. ita [illegible] citati supra. Pbo 1° q^a si unus gradus effectus supponeretur alijs, dareto aliqs q effectus oīt 1^s. :sed n̄ datur :g.º n̄ datur unus q effectus supponat alijs. Pbo Min. si gradus unus eius gradus ēet effectus 1^s, et dareto ei ipso gradu una pras q ēet effectus 1º cū ita se hēat aīs ad pēs gradus sicut gradus ad gradus: atq n̄ assignabitur aliqa pras, qn assignetur alia prior in infinitum :g.º n̄ datur aliqa pras q sit effectus oībus prior.

Dices 2º cum Suarez supra ano 30 si gra-
dus non supponeretur essentialiter non daretur maior ratio quare unus ab
aqua v.g. expelleretur frigus, expelleretur prius gradus 6. quam 7. quam
6. : ergo prius expellitur 6. : ergo habent essentialem ordinem inter se. Resp.
negando maiorem cum Vasquez supra asserendo ideo per 1m gradum ca-
loris expellit 8m frigoris, quia hi fieri sunt apponuntur in gradibus
intensis ita ut tamen tantundem sunt unius expellatur, quantum alterius
contrarij introducitur et non amplius, cum igitur calor ut unum sola-
pugnet subiecto frigido ut 8. et subiectum frigidum ut 8. sunt sit
incapax recipiendi et retinendi 8m gradum frigoris cum 1º gradu ca-
loris fit ut ex appositione facta et ex incapacitate subiecti solus
solus 8. gradus expellatur. et quemadmodum Deus in igne debeat
gram gradus caloris 1us sit producendus ita debeat per gradus excessus
8. frigoris sit ab aqua 8us expellendus.

Infers 1º si duo calores ut unum extensive
in diversis subiectis separentur ab illis et inter se uniantur, posse efficere
calorem ut duo: atque hinc bene agnosceret nec perfectionem intensivam
nec extensivam esse essentialem qualitati, quia per rentiam mutat qualitas
speciem. Dicitur 2º extensiva neg. accidentalis, quia per illam habet qualitas
divisibiles unam partem extra aliam quod non habet per intensivam per-
fectionem cum hac non potest alia pars qualitatis esse intra alias
in eadem parte subiecti

Infers 2º intensionem non posse ultra 8. gradus
in infinitum procedere, et quia non datur capacitas ex parte subiecti et, quia non datur
tamen potentia ex parte agentis ad plures gradus: at extensionem posse in infi-
nitum extendi quia in qualibet subiecti parte datur capacitas ad recipiendos
8. gradus et in agente datur facultas ad illos producendos.

518

Nota tamen hinc sequi quod calidum ut unum potens producere in duobus subiectis calorem ut unum, potest producere in uno eodemque subiecto calorem ut duo, quia per calorem ut unum assimilat sibi passum, nec habet unde ut plus in eo producat, tamen illud subiectum habeat privationem caloris ut duo, quia tamen non illam habet per ordinem ad agens calidum ut unum: sicut nec aer habet privationem lucis solaris per ordinem ad lucernam, sed tamen per ordinem ad solem

Caput 3m.

Quo pacto fiat intensio habituum?

Suppono 1° tam habitus potentiae cognoscentis, quam appetentis esse capaces intensionis ita communiter [illegible] cum Divo Thoma 1a 2ae q. 2. art. 2. Probatur quia habitus supernaturales utriusque potentiae sunt capaces augmenti intensivi ut patet in habitu fidei et in habitu charitatis: ergo et habitus naturales intenduntur quemadmodum actus naturales intenduntur. Suppono 2° habitus naturales intendi per actus intensiores, quod experientia probat quia non est intensior et eo intensiorem producit effectum.

Quaestio 1a est an intensio habituum fieri possit et per actus minus, aeque intensos ipso habitu intendendo? Resp. negative ita Divus Thomas 1a 2ae q. 52. art. 3. quemadmodum quem sequitur Suarez disp. 44. sect. 10. [illegible]. Probatur 1° quia omne agens appetit ut assimilet sibi passum si non omnino in specie saltem in gradu, omne agens est capax graduum: atque actus non assimilat sibi habitum in specie cum sit causa aequivoca eius: ergo debet illum perducere similem sibi in gradu: ergo si est minus intensus nequit intensiorem habitum producere.

2.° q.ª si actus minus est aeq intensus pōt pducere hūm intensiorem, actus intensus ut septem poterit pducere hūm intensum ut octo et actus intensus ut octo hūm intensum ut novem: atq hoc est impossibile cum n̄ detr maior intensio qm octo graduum: g.° et illud ex q segr, gt a.° segr inde pōt q.ª n̄ dabitr rāō qure actus ut septem pducat hūm ut octo, et actus ut octo n̄ pducat hūm ut novem.

Opposita snīa intenditr ab Scoto in 3. dist. 17. q. 3. quem segr Vasquez 1ª 2ª disp. 80. rāō 6. et Salas 1ª 2ª tract. 10. disp. 4. sect. 2. n.° 4. q alios pre allegat. Pro hac snīa pugnabis 1.° pōa capax intensiōis pōt pducere actum intensum: g.° actus minus est aeq intensus hūm intensiorem. R. negando ōnam et rāō est q.ª cum pōa sit capax intensiōis n̄ opus est ut actus illi in intensiōe correspondeat: at actus est capax intensiōis, ag in opus est ut hūs q et est intensiōis capax illi et in ipsa intensiōe respondeat. Nec maior nobilitas actus pōt supplere intensiōem ipsius ut pat ex 2ª pbāōe nostre resolutiōis.

Pugnabis 2.° quilibet actus remissus efficacior est ad pducendum hūm ad pfectiōem aequalem, qm hūs intensus cōtrarius ad resistendum et ideo cuiusuis minima intensiōe actus pduxit hūm in subiecto affecto p alicum hūm cōtrarium intensum ut diximus supra: g.° sic quilibet actus in quauis remissiōe efficax erit ad intendendum hūm. R. distinguendo āns cōcedendo de actu q n̄ supponat hūm tam aeq est minus intensum: negando de actu q talem hūm supponat. Et in nego ōnam q.ª licet pōt esse maior efficacia agentis ad destruendum cōtrarium, qt hīat plures grās qm ipsum agens, n̄ tn̄ ad pducendum effum intensiorem &c. Et rāō est

q.ª in pductiōe nititr agens assitare sibi ꝯtrium, et ideo extra
ꝯpuim graūm n̄ pōt ꝯsequere ꝯtrium ad instructiōe cum n̄ int-
endatr silitudo, bene pōt ultra suam intensidem agere in huīus ꝯ-
trarium intensius, pducendo scilʒ ꝯtrium ut unum cū ꝯ negatiōe
huīus ꝯtrarius ut octo sed tm̄ ut septem.

Ob.ra 2.ª Utrum pactus de quo minus intensus
illo p quem pductus fuit huīus, ipse met huīus intendi pōt? Utrum
huīus pductus 1.º p actum ut 4. intendi pōt p alios actus
intensos ut 4. ꝗ minus intensos? R.º neg.º Ratio q.ª actus
ille 1.º ut 4. ē cū natis et n̄ impedita ut supponitr in huīus
q.º pduxit nobilissimum quem pōt ꝯtrium: q.º ille ꝯtrarius huīus n̄
pōt intendi p actus sequentes nec indiāa intrinsica pōt to-
tetur p 1.m actum: q.º si indiāa pōt obstat ne p 1.m actum
pducatr huīus ut 4. et obstabit ut n̄ pducatr p 2.m nec p 3.m
etc.

Nec inclinaō ad oppiūm huīus ꝗ actu
retardare pōt cū actum ā pductiōe huīus ut 4., n̄ n̄ talis incli-
naō ꝗ ꝯtrarium quod sui pbo, q.ª si aqua ponatr absq͂ ōi frigo-
re licet hēat inclinaōem ad illud, accipit ab agente calido ut
8. octo gradus caloris sit ut cōe atestatr: q.º inclinaō n̄ ē
ꝯtrarium et q.t pōt impedire inclinaōem fiē oppoi. Ob.ra maior
facilitas qm ex repetitiōe actuum solitum ingredibus qui exper-
ti (si aliqui ē.) ꝯvenit n̄ ex maiori huīus intensiōe, sed
ex renoāe relicuius impedimenti extrinseciūm, ex intentiōe spiritu
repentantium obtm.

Caput 4.m

De augmento extensiuo hiis natis?

Suppono 1°: augmentum extensiuum tum dari qn hus circa unu actum et unum obtm ad alium actum et ad aliud obtm aliq vo diuisum extenditr ut si hus principii extendatr ad actum 3fusiois ut unius conclusiois ad aliam de eod subto sub depdi- cato diuso: ut si hus temperantiae tempatu extendatr ad tem- perantiam in cibo: ut hus gulitatis ad Deum extendatr ad proxi- mu.

Suppono 2°: hoc augmentum fieri non pôe sine aliqua entitate q de nouo addatr entitati qm hebat ante hus priusqm extenderetr ad alium actum, ē obtm et q̄ uidt featr: facile pôam ad aliud: g° n̄ pôt ēē eadē cā featis q antea erat: et q° p hoc augmentum, respicit ille hus transen- dentatr nouas actus, et ē cā effectiua ad illos qd intelligitr qn uariatr illius entitas.

Dico 1°: ē entitas p qm augmen- tatr unitr physice alteri entitati hus q antea dabatr, ita ut fiat unus hus physice et unum qd p se ē. Pbr reg° itaq nullus hus ē capax augmenti extensiui; cum q augmento p 3positioem entium unum p se efficiat ita Conimb. 1. posteriorum cap. 2. q. unica art 2. Molina 1a pte q. 6 art 3. disp. 3. Fonseca 5. Met c. 7. 7. q. 8 sect 2. Suarez disp. 47. sect 16 nº 20.

Pbr roe q si hus ille augmentatus haberet ptes inr se unitas realr distinctas ille ptes erant eiusd roes et sic n̄ inclinaret ad diuisos actus ē, diuisa roes et sic n̄ unirentr

520

ut partes homogeneae alicuius continui: id non poterit uniri ita ut una pars habeat se ut materia, alia ut forma, cum non debeat ratio quare una potius quam alia forma sit: ergo impossibilis est illa unio realis inter partes reales desiderata. Dicitur igitur ille habitus unus unitate ordinis. Nec dici potest hoc augmentum fieri per modos, quia quando minor virtus requiritur ut aliquis se temperet in cibo quam in potu: ergo si ad temperantiam in potu datur entitas realis, ad temperantiam in cibo entitas realis requiritur et non sufficiet modus.

Infertur 1.° eundem habitum scientiae non extendi ad omnes conclusiones cum non possit tendere nisi in obiectum, in quod tendit illius actus, et sub eadem ratione motiva seu remote; tamen cum diversa conclusio habeat diversam rationem motivam plane sequitur non posse ad illam eandem rationem habitum inclinare. Hinc est quod scientia totalis non sit unius habitus unitate scientiae sed unus unitate ordinis. [illegible] habitum tantum ordinem ad unum obiectum ad quod omnia, quod in suo tractatu diligenter et appellatur obiectum attributionis.

Contra 2.° [illegible] unus idem actus potest sine habitus novo augmento ad varia obiecta se extendere? [illegible] actus si tales actus et obiecta habeant eandem rationem formalem motivam? Resp. affirmative ita fuerit supra n.° 27. [illegible] quia unus habitus [illegible] ad omnes actus eiusdem speciei: sed actus habentes eandem rationem motivam sunt eiusdem speciei: ergo unus habitus ad omnes poterit se extendere et se extendit habitus fidei ad omnia nobis fide credibilia quae in omnia tendit sub ratione divinae revelationis, quae est ratio [illegible] quam idea obiecta fide creduntur.

Infertur 2.° omnes virtutes [illegible] idem fere quod de virtutibus intellectus, tam infusas per se, quam acquisitas

quae sunt qualitates simplices possunt sine novo augmento se extendere ad plura obiecta. Ita Suarez supra n. 26. Valentia 1.a 2.ae disp. 5. q. 7. puncto 7. et disp. 4. q. 4. puncto 2. Salas 1.a 2.ae tract. 10. disp. 5. sect. 2. Probatur de habitibus supernaturalibus 1.o quia sunt perfectiores, atque ideo per actus non multiplicantur. 2.o quia habent ipsum posse cum non solum dent facilitatem potentiae sed etiam posse efficiendi actus [illegible] de omnibus quia unusquisque potest habere plura obiecta, quae habent [illegible] rationem [illegible].

Quod si aliquis acquirit facilitatem ad restituendam pecuniam et non famam, dicendum non est quod habitus sit duplex, sed vel quia solum [illegible] prave dispositam ex alio capite ad restituendam famam vel quia obiectum non ita clare proponitur, quemadmodum idem calor [illegible] non [illegible] lignum siccum quam humidum ob dispositionem materialem obiecti. Secundo non sufficit unus habitus ad actus diversarum rationum, [illegible] sufficit una potentia quia potentia non sumit unitatem [illegible] ab [illegible] sumunt habitus et actus, sed ordine sub quo.

Q.o 5.a

De minutione et corruptione habitus naturalis.

Caput 1.m

Quomodo habitus minuatur et corrumpatur defectu causae effectivae vel passivae.

Dicta 1.o quod habitus minuatur vel corrumpatur per se loquendo ex eo quod cesset actus qui est causa effectiva illius. Probatur [illegible] ita Doctores [illegible] Suarez disp. 44. sect. 12 n. 6. Vasquez 1.a 2.ae disp. 81. cap. 2. Salas 1.a 2.ae tract. 10. disp. 5. sect. 3. n. 12. Probatur quia habitus cessante actu durat per aliquod tempus quod non corrumpitur per se [illegible]

loquendo in essentia actus, si non penderet in suo conservari ab actu nullo tempore posset sine actu conservari? Dixi loquendo in essentia, quia per accidens minuitur et corrumpitur habitus ob cessationem actus, ex eo quod dum actus cessat datur locus et per actus contrarios producitur habitus contrarius qui habitum illum expellit. Hinc species impressa in oculo conservatur sine obiecto naturaliter loquendo quia aliquam phantasiam illusam idem continet.

Quaestio 2a. Utrum habitus spirituales secundum suum esse corrumpantur per destructionem subiecti totalis? Respondeo negative. Aliter sentiendum de habitibus materialibus, ita DD. citati. Probatur 1a pars, quia subiectum huiusmodi spiritualium est incorruptibile, nempe potentia spiritualis, quae etiam totum corrumpatur non destruitur: ergo in esse habitus spirituales per corruptionem totius seu subiecti totalis qui ad suum esse destruetur. Dixi quoad suum esse, quia qui ad usum deficiunt, cum potentia pendeat a potentia corporali quae destrui potest. Probatur 2a pars, quia habitus materiales sunt in potentia materiali: sed haec corrumpitur per corruptionem totius: ergo et habitus. Si tamen non ipsa potentia sed organum corrumpatur non destruetur habitus corporalis, sed tantum impeditur ab usu quia ab organo in quo usus dependet.

Caput 2m.

Utrum habitus fiat per habitum vel actum et an ex sua intrinseca defectibilitate corrumpatur?

Quaestio 1a. Utrum habitus corrumpatur fiat per habitum contrarium sibi et vel per actum contrarium suo actui? Respondeo affirmative ita communiter DD. Probatur 1a pars, quia habitus enim habitui sibi contrario fiatur appositus: ergo ab illo fiatur expellatur. 2a pars, quia actus nullo modo habet fiatur pug=